

is832

Lekgoro history.
A/13/8/116

b. K34/116 12 pages.
J.M. Motšana

1. 0-16 Banarene ba ga Sekōrōrō. Mangana.

K3 5

- Sekantšene sa Makhema, Sebitša. Mona Sebitša go na le lethapa le legolo. Bophara bja lona bo ka tsia 48 feet kapa go feta moe. Makhema ba khona go sepela dithabene, ga ba khone go kitima moe e leng molala, bona ba nyaka nama ka matha. Leruo ga ba le nyake mona Sebitša ba be ba dula gona ka baka la lethalwe le bego gona ka lona lethapa ba be ba khona go ja nama ka lona. Le be le ba thusa ka gore ba be ba sa tsebe maano a go nyaka mollo.
2. Ka lona ba be ba besa nama ya batho ka lona. Ge tsatši le fisa e be e le gona khanene ya gore ba bese dinama ka ona, lethapa lwe ge ba ile khole-khole ba be ba no rwala dinama go boyela Sekantšene sa bona. Gona moe Sebitša go na le lethapa le lengwe lona le lona le makatša batho lona le dutši gedimo ga le lengwe nthā ya lona e supile Maruni. Batho ba khale-khale ba ga Mametje le ba ga Mothaba kapa Mhlobe; batho bao ba ile ba baka thapa lena ba rema diphate gore ba thekhole le ka mono ga Mothaba, ba ga Mametje le bona ba re a le wele ka ga gabo, ya ba ntwā ye kholo, go lwela lona lethapa lewe. Ba feditše matsatši a mantši ba rapa banna ka bontši bja bona. Mametje a rapa, Mothaba le yena a rapa. Thapa lena le ba sitile le wena ga o ka le bona ruri o ka sitwa gore o, ka le tsia ka ene gepe ke le lebothe kudi, le gona lea makatša le na le sereto. Sereto sa lona ba re ke:-

Sebitša thapa la Makhema
Tshemone ga rwala letane,
Dinonyana motho moriri a letwe.

- Ba be ba gopola gore ge le ka wela ka ga Mothaba bona ba tha re ke la bona, le lehono le sa le gona. Le bjalo ka le le nego le phatši le lona le ya makatša ga o tsela letšebogone la Mothumisefero o no ba o le bona le lona. Ba khale-khale ba Makhutšwi ba be ba dia metholo ka lona le na le sereto ba magosi a Makhutšwi. Leina la lona ba re ke: Mogolo o rwele mongwe. Ka lona ba be ba dia meleko ka lona; le lona le sitile, le sa le gona le lehono. Yona ke le kwa marema ka thelepe ba Mmaphaswa Monaila.

Mathadi wa ga Mohuba papagwe ke Mogale ba bina noko ba boya Mothaka.

Mothaka Marole magadimana

Ge ba eja khômo ga ba gadime.

- Khabashai e be e le monna wa metholo, o be a fetosa dithaba madiba. Ke yena a bego a thiba difate tša Mapono. Ka yona metholo o be a fenya dira. Mapono o be a fetosa dithaela ba tha khone le go tšaba. O be a dula Thedikwe. Mapono ba be ba thaa
5. mone, yena a ba bo bona. Yena ga a ka a tšaba dintwa tša Maswatše. Yena ge batho ba tšabela dintwa tša Maswatše, yena o be a dutši Thedikwe. Batho bona ba be ba tšaba Maswatše ka nokana ya Moswaswa; ke sona sefate sa go tšaba Mapono. Ba Makhutšwi bona ba be ba dula Lewa le Melora; ke lona Lewa le le pholositseng ba Makhutšwi go tšabela Maswatši. Maswatši bona ba be ba sa tšebe gore ba ka ya bjang Lewa le Melora, ka gore yena Khabashai goba Timamogolo o be a ba fyetša ka yona metholo. E be e le yena tšebi ya setshaba sa ba Makhutšwi, gape Maripela ba bina Nare fela ba e ja ba ila Setšetše, ke nonyana ye nyana.
6. Yo a e jang o tsena ke bolwetši bja mahlo. Ke yona mothopho wa Banarene. Gape batho ba khale-khale ba be ba e re ge ba tšere leeto ge ba ka tšela noka ba be ba robala gona moe. Ga dinoka di batagane ba be ba tšela ba robala bjalo bjalo ba fella ke dipo. Ba tšilene, ba re ke gore mashako a etelane, go etela batho ke gore dinaga a di etelane go etelana rena; batho e be e le thethwaelo tha bona. Matswawela wa Moagi ke yena mokhōmana wa ba Makhutšwi yena Timamogolo. Magoe ke yena mogwe Matsawela. Matsawela ke yena Diose, ke yena a bego a pasopa dikhosi tša Makhutšwi. Magwe ke the a gothe ke yena mogolo wa Timamogolo.
7. Moagi le Sodi ke bona bakhōmana ba Makhutšwi. Pharuma yena le yena ke yena yo a tšereng legatone la Diose, ke yena ngwana wa Diose ba ga Moagi ba boya Kokokwe. Ge ba e thetho ba re:-
- Re boya Kokokwe bokhololo bja diethela
Mogo tšosho o swele re sethe re ana melora
Re sethe re ana dikhoko tša go swa
Ga bo tšawela a Moagi melapo e thatša.

Ke thona thereto tha bona, lehono ba dula khaiswi le Lepono, moe go bego go dula yena Matšwengwane, ka bodikelo bja thaba ya Lekhane. Pharuma ngwan'abo ke Mokolodi, ba dula motsene ka o tii. Ke bona bao lehono e bego bakhomana ba lalelwa ke ba ga Sodi. Sodi yena o dula nokanene ya Lekau.

8. Ramapulana kapa Phakela wa ga Matho yena o kile a ya ga Mametje go reka mabele le Mmathale go sela mabele ka dipokolo tšona tša tšia Mmasepikiri ka methela ya tšona tša tha le yona gae ga gagwe. Pula ya na Mmasepikiri wa mela khorone ya gagwe. Batho bana ba Mmasepikiri ba re go yena bona mothare ona o ya thopha o na le methwa. Yena a gana le ona a re the ke thethare tha ka tha Makhoa. Batho ba mmotša, yena a gana nao. Ge thoma ge bea bana ba ona wa bea methwa, batho lehono ba thopha ke Mmasepikiri, batho ba tswarwa ka ona. Mmasepikiri gape mothare ona o baba kudu ge o go thabile, lehono o thethe naga ka moka.
9. Mmuso o o tholle mothwana wa gona ge batho ba mmotša gore bona ka mothare ola wa gago lehono o ya ganetša, o re a se mothare wa gwe. Ruri yena Phakela o makatšitše setshaba ge lehono a ganetša gore bona re thopha ke mopulomo wa gago, o re yena ga gana le ona mothare ona o tšinya masemo. Mo o ka mela nagene bjane ga bo sa mela. Mothare ona o tšintše naga bjane bja dikhomo bo ya thokega ka baka la Mmasepikiri. Phakela yena lehono o dula ka fase ga Seragadingwe. Seragadingwe o epile sekoti o tšene ka moe a gilego gona, le gona moe o makaditše batho gore o rene
10. a epa thaba a ba e khona gore a beye dintho moe thabene. Gona moe thabene ya Seragadingwe go na le noga yona ya thaba, yona e sepela bosego gona moe x Phakela a dulang gona. Noga ena e ja maloko a dikhomo e lla bjalo ka khogo goba pela, goba putšanyana. Ruri melodi ya yona e a thaba batho, e sepela ka borwa bjo bogolo. Fela e thaba gore ga go motho yo a kileng a re o e bone mpa go lla ga yona re a e kwa. Gape ke semakatšo se segolo ka yona, e na le metholo, e dula Seragadingwe, Nokwe, Lekhane le Lephatši, ke gona gae ga yona.
11. Sethopo ra mo themela ga Mothsana
A malesethse Moyhsana ke Rasubella

Katukathi dikhōmo di lebe melorene

Ga bo Makōro a lesite.

- Ba ga Mothsana ba bina Nare, bona ba thogolo ba ga Thebela le ba ga Matho le ba ga Madike; bana ba bona ba iletswa go ja thebete. Ge ngwana a ka ja thona ba re e ka ba thetheela o thoma go ja thona ge a tsere mosadi, ke moka kwara o e rolela ngwana wa gagwe. Bana ba Banarene mothopho wa bona ke thebete, ke moe Mawetše le Mphokolo ba tswala ke yena Khotoki yowe a bego a thenela ngwana Nkwana a re ke remela thēepe tha malome Mawetše le Mphokolo, ke bona bathabani ba ba go bolaya Maswatše nokene ya Tsola-methi kapa Tsola-meetše, e be e le bagale. Ba
12. bé ba sa tsábe marumo a ntwá, bana ba bona ba ile ba tsáwa go ja sebete gore e se be bang le boi goba lepjega. Ke bao ba reile gore rena bana ba Banarene thebete the ja ke mogalefi. Ba ga thebela ge ba bona bana ba Banarene ba re ke thogolo. Ba ga Letšwalo bona Maripela ke leloko ka le thii ba re ge khosi Ratho kapa Mahlo a thoma ke boloethe ba ga Letšwalo bona ba ile ba ba feta. Ba gore ba fitha moe lehono ba agile go gona ge ba bona gore ba dule gile ba thoma go gopola khosi Ratho yowe ba ba ileng ba mo feta tsilene a tsene ke matho. Ba ga Letšwalō ge ba etha
13. khosi ba be ba etha ba tsware matswalo a dinare. Ba Makhutswi ba thoma ba ga Letšwalo gore bona ba loba khosi ka matswalo ke dithšela mafšelelo ba ba butšisa ba re lena ke ne le loba khosi ka matswalo, ba thoma go segana le bona ba re le lena ke lena ba ga Matho. Ke moe ba Makhutswi ba agile ka x Segorwana batho bana ba ga Letšwalō ba khaga, ba ga Maake, ba ga Thebele, khosi ya bona e be e le yena Ratho ko re ba be ba tséba le yena le gore ba be ba khopela pula go yena ka dikhōmo, dipudi le dinku. Nku ba Makhutswi ke yona ye ba diyang ka yona dipheko. Pudi mone
14. ga marena ba ya ka yona go diya dipheko ka yona. Pula tsá khale di be di sa thokege bjalo ka methene ya bjalo. Ba ga Mafšiš le ba ga Thebela ke batho ba thii. Ba ga Letšwalō ba bina Thetšetše bjalo ka ba Makhutšwi. Khale makhowa a e su a fitha meloko eng ba be ba busa ke khoro ya Banarene ba Makhutšwi. Khale-khale ge khosi e bone thelo the bothe o be a no roma bathabani ba the ba

- tšiyē ba sa go khopela. Khosi tja khale ba be ba thepela ba swere lerumo e le ona molamo; ba be ba tšosha kudu. Ge ba
15. fithela mothene ka lona lerumo le khutsa leotone la motho, go ka re ke re morena khe kwa bothoko ke moka o ya bolawa. Ge ba tšena motsene banna ba motše ba puputha ba wela fase. Gore batho ba bone bokaone ke go thoga ge go kwa gore ga na le makhowa ka morago ga dintwa. Ntwa ye kholo e bile ya Maswatše, ba ba gofela Tšola-meetse, ba fetsa ke ba Makhutšwi. Mawetse yowe a beng a thabana le bo-Diose ke yena yowe lebitso la gagwe le reletsweng yena yowe lehono e leng Mawetse, J.M. Mothsana, o tswala ke Maphōō.
16. Lehono ba dula khaiswi le thabana, leina la yona ke Seragadingwe, ka moe lehono go dulang Lepono Mathsongwane ge a bitša pitšo ya k setshaba ka moka o botša Lepono, Lepono yena a botša Maphōō gore yena a letše phalafala, ke gore ke yena tsebe ya khosi Shumele le Sekhalabjana le Timamogolo. Lehono Mathswengwane o dula Mosunana, batho bao lehono ba hlophega molemo ka ka la Maburu bao ba go profeta ke Timamogolo. Setšhaba sa Banarene se thoka tšmo ka baka la buru ba ba fodileng le noka ya Makhutšwi
17. bo tsiyetse benye bana bao ba tha-ba-nego le Maswatše. Maburu ba palakane le naga ya Makhutšwi go fitha Lepelle. Maburu ga se batho ba dula ka go batagana, kore bona ba bone e ke ba ka se khone go kwana ge ba batagane. Mona nokene ya Makhutšwi a dipopo, merepa le mavenkele dia sumiswa, batho ba baso ba sitwa gore ba ka rene ka melao ya Mmuso. Mmuso ke yena a thusang k bathone. Bakhalabje ba Makhutswi ba re tsena ke bona bahlopi go reka dipolase le go bebeyetsa dinaga. Khale ba be ba thopa ke Makhema le Maono. Lehono ba bona gore Maburu le bona ba ba
18. thopa. Ke gore rena batho ba Makhutšwi go fitha ga Mafššē re re re be re thophega ra fenya lehono re lebethe gore Mmuso a o re fenyetse kapa gobe le didoropo batho bothe ba bone Meshomo. Go thoga ge Timamogolo a ile a botela a re bana ba ka ditšosi tše di khubedi, di a tha o be a boletse therešo. Polelo ya mogologolo o re bogolo bo ya tha re tho bina re dutse. Khosi

s832

- tša khale di be di kwane le Makhowa, ba methene yena ba etšlwa ke Makhowa, ke gore thuto e thene lethone le lesu. Baruti ba
19. khale ba ile ba thopha ke dikhosi. Nokene ya Makhutswi go kile gwa ba le sekolo thabene ya Puthe batho bao ba ile ba thoyega go fithela ge sekolo se hwelela ka gore dikolo di tiisa ke Makhowa. Bjalo bao ba be ba se na ba basweu gore ba ba tiise. Thekolo the barusi ba thona ba be ba se ba kae, batho ba be ba the nyaka ba thopa ke gore baritusi ba be ba re go batheni le the le shelene, gore e be ya morutisi le go thusa diphatho. tsa moago wa thekolo. Batho ba thoma gore dikolo dia thopa, ka gore barutisi ba nyaka shelene, ba bangwe ba re go bana ba bona dilane
20. go ya thekolone. Barutisi le bona le bao ba nyakang thuto ba nyama. Batho ba methene ya khale k ga ba nyake thuto, kapa ba ba rutileng thekolo, thekolo tha x Puthe be tha ema. Magosi ba be le bona ba tha nyake thekolo, le methene yena magosi le ba bangwe batho ga ba the nyake kudu; moe motho a fetsang ngwaga a sa bone lekhowa goba mothoro, batho ba baswa ba e nyaka thuto, batho ka moe ba bonang ba ka eletswa. Ba nyaka moe ba ka fo fiwa, goba go fo ja go ba dutsi; therepo le phano tha thena yaba mo ba
21. rego rena re ka the nyake shelene, ya go fa morutisi wa thekolo, a yo bereka a thogele go gola ka maina a bana ba rena, santhe ba methene ya bjano ba bona gore thuto e lokile. Puthe ke ka thase ga Magokōlo. Batho ba batala ba nyaka ba sa thalefa, kore go eletswa ga ba go rate le gona ba re ditichere dia thopa, di nyaka dichalete, di yane di tena. Mmuso a o diyê, bao ba phela khole le dithoropo, goba go bona lekhowa ba phela bophelo bjo bo sa lokang, ba phela bothanya. Le tšona ditaba tsa khale o butsiso
22. o ngwala o tho diyane. Kanna khane o nyaka go diyane, ba na le gore motho-mongwe o nyaka go ntswarisa. Matichere ba ba ba dutsing khole le bao Mmuso o rogo selo ka go ba thusa ka barutisi le bao ba kwang dikolone tše di kholo ba tšere bothata; ba gopola gore go tichere e re, a re diyane ditšna goba a re nyake chaletê, ba re o ya fora, o nyaka go thella bana ba gagwe. Ke bao ba sa kwang le go ba motho wa go rutisa thekolo goba lekhowa, fela ba nyaka

- morutisi ba re ke thilo ngwadisa borifi goba ke the badisa borifi.
23. Batho ba ba nyaka ba sa kwane ka bose, bona ba thsoga batho ba basweu le bona ga goe pele ba re Makhowa ba thopa thekolo tha Puthe the hwele, bjalo go fitha ka selemo sa go thoma khosi Thekhalabjana goba Johannes Thekorōrō Matho, thekolo tha Puthe the re mengwaga ye mentši the yeme. Ya re gore Thekhalabjana a boya thekolone, yena ya ba khosi yo a ratang gore ba ba Banarene a re diyene thekolo. Ke moe ba bang ba ileng ya ba gore go ne madikane. Madikane ba thabe Thekhalabjana go fithela ba aga
24. thekolo le gona moe ba ile ge go nyakegile morutisi le yena a re ke nyaka shelene ya go patela. Ba re lena le thopha batho ka dichalete, ye diyane ditena ye re nyaka bana dikolone gore bao ba tsebeng gore thuto e thusa batho ba thome gore dulane go ya thekolo le ya thopya; ke bao ba reng motho wa go ruta ke lalatsane. Re ne re re re isa bana dikolone ba re re diye ditena re nyaka shelene ya thekolo. Madikane le bona ba re thekolo the lokile ba
25. ba tsebeng gore thuto e lokile gobane bana ba methene ba thebana le Makhowa, ko x ruta empa ba tha bonane le bona ka matho. Thekolo tha Banarene ba ga Thekorōrō the thomile go ba le nete ka yena Thekhalabjana. Motho ka baka la gore o be a nya thekolone motho yo a thenego thekolo kapa kerōke o na le nete go feta bao ba sa thenago ko molomo wa thekolo goba kerōke. Maburu bao ba lego khaiswi le batho ba baso le bona ba thopha ka go berekisa batho
26. boroko, ka gore ga ba rate gore bana ba batho bao ba thene dikolo. Morutisi kapa motichere ba tswere bothata ka gore batho ba rute thekolo. Thekolo tha Banarene the tisitše ke Madikane bao Thekhalabjana gore a thoge the go rwana a ba khumana moe lehono Mathswengwane a dutšing gona. Thekolo tha Banarene lehono the agilwe thefatene tha tšete. Thefate thena go kwala gore khale ge tšatši le dikethe motho o be a sa fete ka baka la baloi. Khomo e be e fetoswa lekaba; mellō ye ba rego ke meoro e be tšosha batho.
27. Morō ke thelo tha go makatša, x o no bona o fofa bjalo ka thenakangwedi. Ona ke mollō o mogolo o fofa bjalo ka thenakangwedi. Malobe fase le gona moe sefate go na go kwala gore e be e le sona

- sekantše sa baloi. Meago ya matha, bao ba aga kerše a bonala gona moe sefatene e ya bonala ke batseni ba yona ba sa hlosegi gore ba sa phela mo sefatene. Sefate se khalone le Lekhane le Maubane, thekolo tha Banarene ba ga Thekōrōrō the nego gona the rutisa ke barutisi ba bararo. Tichērš kholo ya thekolo ke Z.S.
28. Rakgoale le O.B.D. Thobejane le J.M. Mothsana. J.M. Mothsana yena ke yowe a khopethego ke Lekotha la Banarene go rutisa bana thekolo. Yena le yena ga lefye ke Mmuso, O.B.D. Thobejane le Z.S. Rakgoale bona ba feditse thuto tša ticherš Pietersburg. Matichēre ke moe le bona ba bontšang le bana gona;leina la thekolo ba re ke Moshate School. Bothata bu dulene moe sefateng sa Tsete. Thekolo the na le bana ba palo, the bile the na le the thengwe ka Madeire. Mantsana le yena ke yowe le yena le
29. thekolo, leina la thona ke Baloon School, le sona ke thekolo tha Banarene. Le thona the na le barutisi ba babedi, ka o te le yena o kopethe ke lekhotha la Banarene. Dikolo di bona dista, di thopha ka go thokega ga baruti ba basweu. Ke yona thela gore thuto e tiye, batho ba phakise go ba selo ka se ti. Moruti wa kerše ya International Holiness Mission, Rev. Dayhoff le yena o dile dikolo le ena o be a rata gore leshaba la Banarene le be le thuto le yena ba thomile ba gana ka selemo.sa 1945. J.M.
30. Mothsana bile le yena Rev. Dayhoff. J.M. Mothsana o be a ruta thekolo ka fathe ga Rev. Dayhoff; leina la thekolo ba re ke Lorrain Battersea Mission Station. Moruti yona wa lekhowa o dile dikolo gore ba Banarene ba thene thekolo. Banarene ba bona ba tswela pele ka dikolo. Moruti Rev. Dayhoff o thokile batho, yena ke gore le bona ba tsaba thuto. Methene yena ba bonala ba dumela go ya thekolone le thona lehono the ne matichere a mabedi. Thekolo
31. the na le dikolo tšame dalwang ka maina a tšona. Lorrain Battersea Mission Station ke thekolo the thena ke bana ba Banarene. Thekolo thena the tha tia ke ya bona ke moe batho ba ka phakisa go ba-ruti bao ba makhowa ba ka se thoge. Rev. Dayhoff yena o ile nagine ya Amirika, thekolo the ditse moe the thokhwene tha Madubu, moe go kwalang gore khosi tša pele tša Makhutšwi di

- bulokilwe gona, ka fase ga Mothomisefero. Baruti bao ba bego ba theille kerêke thefatene tha tswete yo mongwe leina la gagwe ba
32. re ke Mokiza, yena o hwile gona moe kerêke e bego e le gona, ke moruti yo a kwago a sepela. Mabitha a bona a mabedi, mabitha a ka fathe ga thaba ya Lekhane. Ke bona bao ba bego ba tšwere bothata baruti bana ba kwa ba thepela ga go kwale gore ba be ba ekwa kae. Ke moe Thekhalabjana a khomane go gone badikane bao ba eleng ba thabela gore khosi Thekhalabjana o tisane le bona, yena a re ke nyaka bana ba thena thekolo. Ke moe le lehono bothata bo dulane go gona. Khosi Thekhalabjana yena o be a ga gapeletša bana thekolone a mona le methe ya batho gore bana
33. thepelane thekolone, ba be ba e ya. Thekolo thena the thusitše ke gore the be le banna ba komitsee ke moe ba bone gore bokaeone bo gona. Rev. Dayhoff yena le yena o thusitše kudu ka go beya dikolo, maburu ke moe le bona ba phathalatša batho ba methe ka go ba shumisa dipolase. Ke bjona bothata byo bongwe, ba gore batho ba ba ka se ke ba phakisa go thapa, thuto ke yona ye e thapisago batho. Batho ba khale-khale ba be ba thophega kudu le ka tša go faga buswa. Buswa ba be ba bo apea ka pitša tša letsopa.
34. Letsopa le letswai ke tšona tše di bego di thusa. Letsopa ke le le bego le epiwa fathe, letswai lona le be le epiwa nagine ya Bakhaga moe ba rego ke Motšwape. Ba be ba epa le moe ba rego ke Mamolomo, moe banna ba Makhutšwi ba feditšego Maswatse. Letšwa ba be ba le epa fathe ge ba epile ba be ba le phathaganya le lesukedi le methe, ke moka ba apye e be ba khobile dikhobo tša mathapa. Moe x methi a thore go ge thekhobo thethe ka methi ka motšwana ba khumane le gathile ke moka ba gotse mollô ka fathe
35. ga mothapa. Methi ke moka a fetoge theo ka tha letswai ba thome go le shumisa Mamolomo, ke moe letšipi ba rego e be epiwa go ithe Makhowa ge ba thene Makhutšwi ba le tha letswai, yaba le rekela ke Makhowa le bona Makhowa a pele go thena nagine ya ba Makhutswi ga ba le bona ba ile ba re la se ba bontshe ba ka re thopa. Go bile bjalo le methene yeno ga letsibyi le yona tšipi ga x e thebege gore e mo kae. Polelo ba re ke Mamolomo. Mamolomo ke

moe khaiswi le lekotha la Banarene ona maripela ba ile ba fetša
 36. mapono gona mapono ke ona Maswatše bao ba ile ba fetšwa ke ba
 Makhutšwi banna ba gona ba ba ba galefile. Maina a bona ba bangwe
 le diretho ka direto tša bona ba re ke:-

Mawetše tša Mmasetsiya le Maforaga
 Mokoti wa Sethweya le Maforaga,
 Mokoti wa Seya le Mafora.

The ke thereto tha Mphokolo le Mawetse, banna ba ke ba ga
 Mothsana ke bao ba bego ba thabana ntwā ya Maswatse. Ke bona bao
 thereto:-

Ke phokungwana theala
 Thethe theala Mokoena.
 Ke lethayana ke lethethe.
 A ke thebe lapa le mahufa.
 Ke lethayana ke letšetše.

Banna ba ba be ba tha tšabe go thabana, ke bona ditšei tša
 37. marumo le bona bo-Diose, gape basadi ba be ba bona makholo ge ba
 eya ntwene. Banna bawe ba hwile e le bagale. Timamogolo o be a
 tšepa bathabani, a sa le go thoga ka bona. Ntwā ya marumo ya
 the tha kwala, the thereke thebile, ka morago ga leho la khosi
 yowe a bego a hwa ka bolwethe bja lephera. Mantsana a re dipheko
 tša pula o laethe yena the thereke ibile the thegolo gore Mantsana
 o re ke yena khosi ka gore yena o re o ne manaka a pula. Batho
 ba ile ba goga marumo gore ntwā a e thome ka gore Mantsana ke
 38. motho wa dikhomo, e ka ba khosi bjane, fela go be ~~ka~~ go thena
 bagale ba go thabanela khorō. Batho ba ile ba ripega diripa tše
 pedi, batho ba ba tšwara bothata gore le rene. Yo mongwe o be a
 ganelela ka moe a bonago gore ka mo ke gabo gore khosi a e be yena.
 Batho ba ga Mothaba ba be ba tha fete ka thefate tha Tšwete, mowe
 lehono go nego thekolo tha Mosata kapa Moshate. Ke moe go bego
 go thibi Mokhalabja yo ba re ke Pudidialwa le lendona Nakampi wa
 ga Mogale. Thethere the be tha tšia lebaka le le telle ka go
 sekisana fela tha thebe le thabano, ke gore go kwala gore ba be
 39. ba tšaba le gore ge re ka thoma ntwā le Mmuso wa Makhowa ba ka ba

- thopa, ke moe lethona thethereke the be tha lamola ke ke
 Dikomosasa ba le se thoropo Leydsdorp. Ke bona bao ba ileng ba
 leka go eletsa thethsaba tha Banarene la the thopane ye ba moe
 batho ba kwago gore mudumo wa thethereke o ka se be le ntwā. Ba
 ga Mantšana le bona ba be ba thibile theribane moe lehone le bona
 ba beileng thekolo, leina la thona ba re ke Baloon. Go na le
 methapu ye megolo ya go gasa ke batho ba khale. Seribane ke thaba
 e xika dirile mokeleke ka fathe ga Magokolo gona mo thefate ba
 40. ga Mantšana ba bego ba thibile gona go na le thethere the the telle
 leina la thona ke thedumo. Ke thelo the thilego gedimo ka matha
 ga go motho yo a the bone gore the gothe bjane. Ka moka bakhalabje
 ba the makala le gona thetopo tha mothare wa gona the bonala e ke
 the omile, ke diphephe tsa thona di bontsang gore the a phela.
 Ka thetholo ga thona ke moe go nego mabitha a dikhosi tsa Makhutswi
 mothe dumone go be go ne mokhalabje yo mongwe leina la gagwe ke
 Marakene. Thedumo le thona leina la thona go thumile gore
 41. Thedumone tha Marakene. Mokhalabje yo e be e le Thenkothana;
 batho ba be ba tha fete kudu, bana ba go disa ba be ba tsaba yena
 Marakene gore a ka ba kotha. Thenkothana the thopha bana kudu
 ge e le thelemo tha bana. Ngwana the be the rakisa gore the
 mentse bana a moe thethokhwene ge ngwana a ka tsabela moe
 Thethokhwene ke moka monye wa ngwana o lobile. Marakene ke moka
 ge a ka mo tswara o thentsa ka lesakene, ke moka a o ya fa dikhosi
 gore ba diye dithare tsa pula ka yena. Marakene le Mamotho e be
 e le bona Dinkothana tsa Makhutswi, batho ba be ba thopha ke bona
 42. banna bao; ba be ba gelefa kudu nako ya thelemo ge ba bona pula
 di se ne. Khosi tsa khale-khale ge e ka hwa ba be ba fetisa ngwaga
 ba mmile ka nthone le gona ba be ba tha bolele gore khosi e hwile
 e be e re ngwagene wa bobedi e be gona ba tsibisa batho gore tsebane
 khosi e hwile. Batho go thoma ka thona thelemo thewe ba be ba
 iletswa go kera meriri ye re ka thelemo tha bobedi e be gona le
 botswa gore thobane meriri. Ge ba be ba ke bona o thobile meriri
 o be o patela ka khomo goba tse pedi, kaka le gona go le matshemo
 ba be ba rakela e be e le bona a dikhosi ba rego bona gore ke

43. thelemo ba thoma go lokisa dipheko go pula e batametse ba e gona moe badimoni ga dikhosi go phasa dipheko tsa bona go thoga moe Letha. Ka kwa ba e re Lemane e be go na batho ba thomago golema. Pula tsa khale di be di bjano ka tsa methene yeno pula ye le yona e be ba etsa gore ye pula ke ya mang. Ge ena ka moe batho ba sa ratago ba re go yowe ba mo rumile go thepela o emise. Ke moka pula emiswe. Mo Makhutswi ba be ba roma ba ga Sodi le ba ga Shai le ba ga Mothsana le ba ga Moagi le ba ga Mogale wa Lephatsi, ke bona bae e bego e le bathabani go roma ke dikhoši le go boloka
44. melao ya dikhosi ka moe ba ba laela gore ba dirise batho ka gona. Khale go be go se na motho wa sanga-nga. Ge o gana molao ba be ba bolaya. Le yena moloi ge ba ka mo tseba gore yola o loya batho, ba be ba bolaya. Ke gore go be go se na khoro tse dintsi mo thiku le gone batho ba be ba sitwa gore ba ka fetela ga efe khoro. Bjale batho ba be ba tsaba go dira diposo. Methene ya ge go thile Makhowa batho ke moe ba thomilego kudu go dia diposo. Makhowa ke bona bao ba ileng ge ba bona poso ya motho ba re la se bolae, le fetša sechaba ka go bolaya. Makhowa tsilene tse dingwe ba
45. thusitse. Dikhosi di be di khona go diya ka moe bona ba ratago ka gona. Motho ba be sa rate gore ge a bolaille yo mongwe le yena ba be ba sa mmona a thepela ba re a ka lema ka gore o tho botša batho gore motho ke ya bolaya gore bao ba sakago ba ka fetša sechaba Dikhosi di thoge taba yowe gore Makhowa ba e ba gona mona nagene ya Transfaale gore ba thoma go ata. Makhowa ba pele-pele go thena mona nagene ya batho ba baso ba e le ba thophega le baruti ba baso le bona ba thopegile. Ke dikhosi ba e re bona ba thalefisa batho. Dikhosi tsa thoma go ba thoya. Mona nagene ya Makhutswi
46. ge ke le goa tha lekhowa le lengwe ba e re leina la gagwe ke Lebese yena o be a thoma go nemela thaba ya Magokolo ka Mabulane goba (penge). Ge a fithole gedimo ga yona thaba ya Magokolo a sitwa go fologela ka mono nagene ya Makhutswi. O be a panne koloi. Bjalo monna yona wa lekhowa a tha mono fathe go khopela batho gore ba e ba mo thuse go rwala koloi. Ba baso ba ya le yena thabene yena a komolla koloi batho ba thoma go mo makala, ba mo rwadisa

- koloi gona moe, moe lehono leina la gona go thumile sedibene sa Lebese. Atha mo gongwe ka fathe ga Magokolo le gona leina go
47. thumile gore ke Koloini. Ke moe a go khutsa gona, yena yowe ga ka ba dira selo ka yena gobane ke ge go sethe thereso e le gona gore ge a ka bolawa ba ka tha ba tšwarwa. Thaba yena ya Magokolo ke ye kholo moe a makatšitšego batho gore o thepethe bjane, le yona ka koloi, le bona bakhlabje ba be ba thabja ke monna yowe. Lebese ge a thele fathe a thoma go komelanya koloi ya gagwe, a pana dipokolo tša goga. Ge ba bona koloi e thepela bana le bakhlabje ba thabega gore koloi e kwa kae. A thepela le naga ya
48. Makhutšwi. A bona batho ba mo thabetše fela koloi yona e be e ba thopa ka ditsila go se be go na, fela ba ile ba thepela le yena go fitha a phatša naga ya marena a Makhutšwi. Ba be ba sa thebe mo a kwago ba re yena o be a e re o ya nagine ya Amirika. Lekhowa lewe le be se o be a khatha bana ba banyana. Le lehono bana ba khatha kudu ke Makhowa ba rata le go ya le yena lege ba tha tsebe gore o ya kae. Lebese e be e le mothipidi. Magokolo ke yona thaba ye kholo nagine ya Makhutšwi, e na le thefate tha go ya Mashilo ge o thoga moe go bego go dutši Timamogolo go ya nagine ya Madiera.

ENDS 2832.